

Budapest, 2003. április 14.

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

1015 Budapest
Donáti u. 35/45.

Tárgy: Kérelem a 2002. évi XLII. törvény 75.§-át, valamint 7. 8. mellékletének megsemmisítése

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § b) pontja alapján azzal a kérelemmel fordulunk Önökhöz, hogy alább közölt indokaink mérlegelésével szíveskedjenek

**megsemmisíteni
a 2002. évi XLII. törvény 75. §-át, valamint 7. és 8. mellékletét.**

Valószínűnek tartjuk, hogy az idézett jogszabályhely ellentétes a Magyar Köztársaság Alkotmánya 18. §-ával („A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”), 8. § (1) bekezdésével („A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.”), 70/A. §-ával („(1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.; (2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.; (3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”), 70/F. §-ával („(1) A Magyar Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez való jogot.; (2) A Magyar Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános iskolával, képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg.”).

Kérésünket az alábbiakkal indokoljuk:

A 2002. évi XLII. törvény 75.-a, valamint 7. és 8. melléklete a 12%-os áfa-mérték alá eső termékek és tevékenységek alól kivette az alábbiakat:

- 52. Bemutató (pl.: oktatási célra) szolgáló készülék, eszköz (taneszköz),
- 76. Kutatás és kísérleti fejlesztés,
- 78. Település és tájrendezés, területfejlesztési, rendezési tervezés,
- 80. Vízgazdálkodási tervezés és szakértés,
- 82. Környezetvédelmi szakmai tervezés és szakértés,
- 84. Környezeti elemek laboratóriumi vizsgálata, elemzése;

valamint a tárgyi adómentes termékek és tevékenységek köréből kivette a következőket:

- 14. a bíróságok és hatóságok által kirendelt igazságügyi szakértők által végzett szakértői tevékenység, és az önálló bírósági végrehajtó tevékenysége (SZJ 74.11.17.0),
- 15. az ügyvédekről szóló törvény szerint a kizárólag ügyvéd által végezhető tevékenység, illetőleg jogi képviselési tevékenység, továbbá a jogi dokumentációs tevékenység (SZJ 74.11.1, kivéve:74.11.17.0),
- 17. egészségügyi tervezés, módszertani feladatok (SZJ 74.14.23.4-ből),
- 18. tudományos rendezvények lebonyolítása (SZJ 74.84.15.0-ből),
- 21. oktatás (SZJ 80.), ideértve az oktatási pedagógiai szakértést, szaktanácsadást (SZJ 74.14.23.4-ből), a pedagógiai tájékoztatást, pedagógus továbbképzés szervezését, valamint a tanulmányi és tehetség gondozó versenyek szervezését, összehangolását (SZJ 74.84.16-ből).

Az említett módosításokkal olyan tevékenységek váltak áfa-kötelessé, illetve kerültek magasabb áfa-kötelezettség alá, melyek az Alkotmány fent idézett szakaszaiban leírt alapjogok biztosítását szolgálnák. A módosítás három alapjogot érint: az egészséges környezethez való jogot, a jogegyenlőséghez való jogot és a művelődéshez, oktatáshoz való jogot.

Az egészséges környezethez való jog biztosítását az anyagilag szűkösebb helyzetben lévőek számára nehezíti, hogy 76., 78., 80., 82. és 84. számú tevékenységek áfa-mértéke 12%-ról 25%-ra emelkedett, és a 16. és 17. számú tevékenységek tárgyi adómentessége megszűnt.

Az Alkotmánybíróság a 28/1994. (V. 20.) számú határozatában kimondta: „1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alkotmány 18. §-ában megállapított, az egészséges környezethez való jog a Magyar Köztársaságnak azt a kötelezettségét is magában foglalja, hogy az állam a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alapjog vagy alkotmányos érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.” Az Alkotmány ezen értelmezését a természetvédelmen kívül a környezetvédelem valamennyi szakterületére kiterjesztette 28/1998. (V. 8.) számú határozatában. Mivel a fent írt termékekhez és tevékenységekhez való hozzájutás lehetősége az Általános forgalmi adóról szóló törvény kifogásolt módosítása miatt korlátozottabbá válik, csökken a környezetvédelem jogszabályokkal biztosított szintje.

A művelődéshez, oktatáshoz való jogot az 52. számú tevékenység áfájának növekedése, illetve a 18. és 21. számú tevékenységek áfa-kötelessé válása sérti. Ebben az esetben is a szegényebb rétegek számára az általános forgalmi adó terhe nehezebben hozzáférhetővé teszi az említett tevékenységeket.

Míndez kérdéssé teszi a Magyar Köztársaságban biztosított jogegyenlőség meglétét, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy általános jogérvényesítési lehetőségektől is megfosztja a rossz anyagi helyzetben lévő állampolgárokat az említett módosítás, mivel kivonja a tárgyi adómentesség alól a 14. és 15. számú tevékenységeket.

A módosítások folytán létrejövő gyakorlat az Alkotmány 70/A. §-ában írt diszkriminációt valósítja meg, miszerint különbséget tesz a személyek között az állampolgári jogok biztosításában vagyoni helyzetük alapján.

A fentiek alapján az Állam nem teljesíti az Alkotmány 8. §-ában írt köteleességét, mivel olyan tevékenységekre ró a 2002. évi XLII. törvény 75. §-a általános forgalmi adó kötelezettséget, melyek alapvető állampolgári jogok biztosítását szolgálják. Ezen jogok biztosítása az Állam feladata, ennek ellenére az Állam tovább terheli azon polgárokat, akik az Állam helyett eljárva biztosítani igyekeznek jogaikat.

Tekintettel a várható környezeti, egészségi és gazdasági hatások jelentős mértékére, rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a T. Alkotmánybíróság mielőbb határozatot hozzon az említett jogszabály-hely esetleges alkotmányellenességével kapcsolatban.

Tisztelettel:

Schnier Mária
elnökhelyettes

Lukács András
elnök